

Finansdepartementet - FIN

Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 21/02355-2
Arkivkode: 200
Saksbehandler: Kiira Keski-Nirva
Deres referanse:
Dato: 14.12.2021

Høringsuttalelse - forslag til endring i utredningsinstruksen

Det vises til brev av 1. oktober 2021 fra Finansdepartementet om høring av forslag til endringer i utredningsinstruksen.

KS vil i dette høringssvaret først påpeke kommunesektorens rolle som en del av norsk EU/EØS-forvaltning. Deretter tar vi utgangspunkt i arbeidsgruppens anbefalinger og kommenterer på forhold som vi mener er viktige i forvaltningens EU/EØS-arbeid.

Kommunesektorens rolle som en del av norsk EU/EØS-forvaltning

Kommuner og fylkeskommuner blir i betydelig grad berørt av EUs politikk og regelverk. Statsforvaltningen har uttalte mål om å involvere berørte aktører generelt, og kommunesektoren spesielt, i sitt EU/EØS-arbeid. For eksempel er det i Meld. St. 5 2012-2013 beskrevet at kommunesektoren, som en del av norsk forvaltning, spiller en viktig rolle i gjennomføringen og oppfølgingen av Norges EØS-forpliktelser, og det er fremmet en intensjon om mer systematisk dialog mellom forvaltningsnivåene.

Kommuner og fylkeskommuner har i dag en viktig oppgave ved at de i betydelig grad er ansvarlig for å sette EUs sekundære lov- og regelverk ut i livet, dvs. forordninger, direktiver og vedtak. På den måten er kommunene og fylkeskommunene direkte i søkelyset til EFTAs overvåkingsorgan ESA og EFTA-domstolen, selv om det er Norge som stat som eventuelt blir anklaget. Dette pålegger lokaldemokratiet et stort ansvar.

KS, kommuner og fylkeskommuner er aktivt involvert i europeisk arbeid og har egne kanaler og arenaer for informasjonshenting og påvirkning. Tett samarbeid mellom kommunesektoren og statsforvaltningen vil bidra til at flere kanaler kan brukes aktivt for å påvirke EU-prosesser i tråd med felles lokale og nasjonale interesser.

[En ny undersøkelse](#) gjennomført av Oslo Economics på vegne av KS viser imidlertid at kommunesektoren i varierende grad blir involvert i statsforvaltningens påvirkningsarbeid med EU/EØS-saker i tidligfase, og at involveringen er lite systematisk. Manglende involvering kan føre til at lokale og regionale interesser ikke blir hørt i saker som berører dem, og at EU-regelverk ikke blir utformet på en måte som i størst mulig grad ivaretar norske interesser.

Det er imidlertid noen felles utfordringer for staten og kommunesektoren i EU/EØS-arbeidet: regelverk utvikles i høyt tempo, er mer sektorovergripende og prosessene er komplekse og til dels uforutsigbare. For KS er det bl.a. viktig at det i tidlig fase avklares om en sak har relevans for kommunesektoren, mens mer detaljert konsekvensvurdering vil naturlig måtte komme senere.

KS vil i det videre foreslå noen tiltak som kan gjøre samarbeidet mellom statsforvaltningen og kommunesektoren bedre.

Synspunkter på enkelte av arbeidsgruppens anbefalinger

Kapittel 3 – Overordnede synspunkter om organisering og gjennomføring av EØS-arbeidet i forvaltningen

Arbeidsgruppen foreslår at fem mål legges til grunn for EØS-arbeidet i forvaltningen: god gjennomslagskraft for norske interesser i EU og EØS i saker som har vesentlig betydning for Norge; effektiv og god nasjonal gjennomføring av EØS-forpliktelser; korrekt anvendelse og praksis av norsk regelverk som gjennomfører EØS-regelverk; god demokratisk medvirkning; og kostnadseffektivitet og god politisk styrbarhet.

KS støtter at målet om god demokratisk medvirkning legges til grunn for EØS-arbeidet i forvaltningen, og er enig med arbeidsgruppen i at oppfylning av dette målet forutsetter at det utarbeides gode systemer for innhenting av synspunkter fra berørte interesser. KS savner imidlertid en nærmere vurdering av «berørte interesser». KS understreker i denne forbindelse at det er en betydelig berøringsflate mellom norsk kommunesektor og EU, både gjennom regelverk, politikkutvikling og gjennom programdeltakelse (NIBR, 2018).

Det følger av Norges deltakelse i EØS at beslutningsmakten er fordelt på flere nivåer: europeisk, nasjonalt og lokalt. Lokale og regionale myndigheter opererer både på nasjonale og internasjonale arenaer. Det medfører at beslutningsmyndigheten i tillegg til å være delt, også er sammenkoblet og spredt mellom flere ulike nivåer. Også i et slikt perspektiv er det behov for god dialog mellom kommune, fylkeskommune og staten i EØS-arbeidet i forvaltningen.

KS deler arbeidsgruppens vurdering om at det er behov for å legge bedre til rette for gode prioriteringer og hensiktsmessig ressursbruk i medvirkningsarbeidet overfor EU, både med hensyn til hvilke saker en velger å benytte ressurser på, og på hvilket tidspunkt medvirkningen skal foretas. KS deler arbeidsgruppens vurdering om at det bør legges større vekt på å prioritere påvirkning i den tidlige fasen i EUs lovgivningsprosess. KS har forståelse for arbeidsgruppens syn om at det er vesentlig å sikre at ressursene som legges i utredning og høring med sikte på medvirkning, svarer til hvor viktig saken er for Norge, og til hva man kan forvente å oppnå på de ulike stadiene i prosessen.

Tidlig og systematisk involvering av kommunesektoren kan også bidra til mer treffsikre vurderinger av sakenes relevans for Norge og Norges samlede påvirkningsmuligheter. KS ønsker å bidra til statsforvaltningens EU/EØS-arbeid og samarbeide med nasjonale myndigheter for å påvirke politikkutvikling i EU og utnytte handlingsrommet innenfor EØS-avtalen, for å sikre mulighet for nasjonalt og lokalt tilpassede løsninger. Tidlig og tett samarbeid mellom regjeringen og kommunesektoren i europapolitiske saker sikrer at lokale og regionale interesser blir hørt i saker som berører dem og bidrar til at staten får et bedre grunnlag til å fremme norske interesser i europeisk politikk- og regelutvikling. Tidlig medvirkning i EUs beslutningsprosesser vil også bidra til at norske stemmer høres før EU-politikk blir regelverk i EØS.

Kapittel 4: Samordning og forankring i EØS-arbeidet

Når det gjelder spesialutvalgenes rolle i samordning og koordinering på tvers av departementer, påpeker arbeidsgruppen at selv om de ikke er en klareringsarena, bør det legges bedre til rette for at behandlingen i spesialutvalgene kan spisses mer, slik at utvalgene i større grad bidrar til og sikrer reell samordning og avklaring. Videre anbefales det at det vurderes konkret hvilke departementer det er behov for deltakelse

fra ved behandling av den enkelte sak, og det bør legges til rette for deltakelse fra andre enn faste medlemmer.

For å kunne bidra med kunnskap om hvordan saker treffer lokale og regionale myndigheter, mener KS at det bør vurderes om representanter av lokale og regionale myndigheter bør inviteres inn som observatør i relevante spesialutvalg, inkludert det foreslåtte EØS-juridisk forum. Alternativt kan det vurderes om spesialutvalgene mer aktivt kan invitere kommunesektorens representanter ved behandling av enkeltsaker.

KS vil i den forbindelse også påpeke en tendens fra EU til en mer sektorovergrepene tilnærming, for eksempel ved EUs grønne giv, noe som også NUPI (2021) har påpekt. Å gjøre en helhetsvurdering av et regelverk som berører flere sektorer, forutsetter en god koordinering. Dette aktualiseres eksempelvis ved EUs Klimapakke «Fit for 55», hvor ansvaret er delt mellom fire departementer.

Kapittel 5: EØS-notater og nytt digitalt støttesystem

Arbeidsgruppen anbefaler at DFØ-rapporten om nytt digitalt støttesystem for EØS-arbeidet, følges opp så raskt som mulig.

KS støtter dette. En mangel ved DFØ-rapporten er imidlertid at den ikke belyser i hvilken grad dagens løsning dekker lokalforvaltningens behov. Det er viktig at en ny database utvikles slik at den også kan være nyttig for lokalforvaltningens arbeid med EU/EØS-saker. For eksempel vil det være nyttig at fortsatt det fremkommer eksplisitt om en sak berører kommuner eller fylkeskommuner i vesentlig grad. Ifølge utredningen gjort av Oslo Economics, er det i EØS-notatbasen imidlertid kun 184 av cirka 8700 saker (per juni 2021) som vurderes å berøre kommuner og fylkeskommuner i vesentlig grad, med andre ord cirka 2 prosent av sakene. Det er sannsynlig at den reelle andelen av EØS-saker med betydelige berøringspunkter for kommunesektoren er noe høyere. Videre påpeker Oslo Economics at «informanter er ikke kjent med at det er etablert egne rutiner for å vurdere relevans for kommunesektoren».

Kapittel 6: Involvering og høring

Utredningsfasen

Arbeidsgruppen mener at Norges påvirkningsarbeid særlig må rettes inn mot utredningsfasen, og at norsk posisjon derfor bør foreligge på et tidligere tidspunkt. Dersom forvaltningen skal gjennomføre høringer eller innhente synspunkter på annen måte til bruk i påvirkningsarbeidet, bør dette derfor etter arbeidsgruppens syn fortrinnsvis skje i denne fasen. For norske myndigheter vil innspill fra berørte grupper i denne fasen bidra å gi et bedre grunnlag for utforming av norsk posisjon på et tidspunkt der det fortsatt er mulig å påvirke.

Arbeidsgruppen påpeker videre at synspunkter fra berørte grupper i tidlig fase også kan innhentes på andre måter enn ved tradisjonelle høringer, for eksempel gjennom å arrangere høringsmøter, etablere referansegrupper mv.

Som utgangspunkt mener arbeidsgruppa at det bør innhentes synspunkter tidlig i alle saker som kan få vesentlige konsekvenser for Norge, norsk næringsliv eller norske privatpersoner. Videre sier arbeidsgruppen at «der kommunene og fylkeskommunene antas å bli berørt, bør de konsulteres så tidlig som mulig, og involveres så langt som mulig».

KS støtter fullt ut arbeidsgruppens anbefaling om at innhenting av synspunkter fra berørte parter bør skje før Kommisjonen har fremmet forslag om en ny rettsakt. Vi vil også påpeke at det er i denne fasen minst like viktig å legge vekt på politikkenes innhold som på juridiske forhold. Som nevnt ovenfor, ønsker KS å

samarbeide med statsforvaltningen for å sikre at norske interesser blir ivaretatt i EU. KS foreslår at det etableres kontakt med statlige representanter som deltar i ekspertgrupper i EU, slik at ekspertene er oppmerksomme på relevans og mulig konsekvens for kommunesektorenes. Vi vil understreke kommunenes og fylkeskommunenes rolle som selvstendig forvaltningsnivå i EU/EØS-saker, og dermed behovet for å involvere kommunesektoren særskilt.

Dette kan gjøres for eksempel ved at regjeringen innfører tiltak med formål å sikre at det foretas en god vurdering av pågående EU-sakers relevans for kommunesektoren i en tidlig fase. Utredningen laget av Oslo Economics anbefaler bl.a. at det bør tydeliggjøres i dagens retningslinjer i utredningsinstruksen at statsforvaltningen har en særskilt plikt til å gjøre en slik vurdering, sammen med veiledning for hvordan relevans for kommunesektoren skal vurderes. Det kan for eksempel vurderes om kommunesektoren i) er ansvarlig myndighet i saken, ii) underlegges nye plikter eller iii) har særskilt kompetanse eller interesser på det aktuelle området. Kommuner og fylkeskommuner har ulike oppgaver, og dermed kan det vurderes å ha en egen kategori for vurdering av relevans for henholdsvis kommuner og fylkeskommuner. Veileder til utredningsinstruksen bør i så fall gi råd om hvor man kan få hjelp til en slik vurdering (jf. høringsnotat s.161). Slik som Oslo Economics anbefaler, bør det vurderes om KMD kan ha en rolle i utarbeidelse av mulige retningslinjer for vurdering av relevans for kommunesektoren. KS bistår gjerne med å utarbeide slike retningslinjer.

Videre bør det vurderes om KMD kan ha en mer koordinerende rolle når det gjelder EØS-saker. Så vidt oss bekjent har ikke KMD, i motsetning til nasjonalt initierte saker, samordningsansvar for EU/EØS-saker som berører kommuner og/eller fylkeskommuner. Men ansvarlige sektordepartementer ivaretar samordning bl.a. gjennom spesialutvalgene. KS foreslår at det vurderes om KMD, som ansvarlig departement for kommunesektoren, sørger for at sektordepartementene tar en vurdering av sakers relevans for kommunesektoren i tidlig fase også i EU/EØS-saker, og involverer sektoren ved behov.

Videre mener KS, basert på anbefalinger i utredningen gjennomført av Oslo Economics, at statsforvaltningen bør øke formidlingen av målrettet informasjon til kommunesektoren om pågående saker i tidlig fase. Dette innebærer et generelt fokus på å dele informasjon om EU/EØS-saker og at informasjon i større grad formidler utviklingen av sektorregelverk som berører kommunesektorens oppgaver.

Når det gjelder bruk av andre måter å hente innspill på enn tradisjonelle høringer, vil KS påpeke at departementenes EØS-referansegrupper bør vurderes å brukes mer aktivt og målrettet enn det gjøres i dag. I tillegg til 1-2 årlige møter, kan medlemmene kalles inn til et ad hoc møte, eller inviteres til å sende synspunkter om et aktuelt tema. Et godt eksempel på involvering av berørte parter utenom høringsinstituttet er også Finansdepartementets referansegruppe på bærekraftig finans, som ble etablert for å ha dialog med berørte parter på et saksfelt.

Arbeidsgruppen påpeker at interessenter i Norge også har mulighet til å spille inn synspunkter direkte gjennom Kommisjonens konsultasjonsmekanismer, og at ansvarlig forvaltningsorgan systematisk informerer om denne muligheten.

KS støtter arbeidsgruppens anbefaling, og viser til Miljødirektoratets rutiner som et godt eksempel på dette. Vi vil imidlertid påpeke at regjeringen selv i noen tilfeller også bruker muligheten til å svare på kommisjonens høringer, og departementene bør vurdere å involvere berørte parter når de utarbeider høringssvar til kommisjonen.

Arbeidsgruppen påpeker videre at norske aktører har mulighet til å gi synspunkter gjennom internasjonale bransjeorganisasjoner, og mange av disse har sete i Brussel.

KS har, på vegne av kommunesektoren, tilgang til EUs beslutningsorganer via flere europeiske paraplyorganisasjoner, som Council of European Municipalities and Regions, Services of General Interest Europe og European Federation of Education Employers. Videre har fylkeskommuner og kommuner også tilgang til arenaer for tidlig påvirkning, som bl.a. Nordsjøkommisjonen, Assembly of European Regions og Eurocities. Tett samarbeid mellom statsforvaltningen og kommunesektoren i en tidlig fase kan bidra til at norske synspunkter fremmes i flere kanaler, og at disse styrker hverandre.

Behandlingsfasen

Arbeidsgruppen påpeker at Norges mulighet til å påvirke innholdet av en rettsakt i beslutningsfasen er begrenset til diskusjoner i EØS-strukturen og, dersom saken er viktig nok, ved å bruke uformelle kanaler gjennom møter eller skriftlige innspill til medlemsstatene, Parlamentet og Kommisjonen.

KS vil påpeke at kommunesektoren har etablert gode kontakter og jobber systematisk opp mot bl.a. Europaparlamentet, EUs Regionkomité og andre institusjoner, jf. arenaer og nettverk som ble nevnt ovenfor. Samarbeid mellom staten og kommunesektoren kan derfor styrke de norske interessene også i beslutningsfasen.

Gjennomføringsfasen

Arbeidsgruppen påpeker at utredningsinstruksens punkt 3-3 sjette ledd fastsetter særlige regler for høring av lov eller forskrift som gjennomfører EØS-regelverk. Det fastsettes her at regelverk som gjennomfører EØS-regelverk, skal sendes på høring dersom regelverket ikke har vært på høring på forslagsstadiet, dersom regelverket er vesentlig endret siden høring på forslagsstadiet, eller dersom det er valgmuligheter knyttet til gjennomføringen.

Videre påpeker arbeidsgruppen at hovedformålet med en høring i gjennomføringsfasen vil være å få høringsinstansers innspill til hvordan EØS-regelverk skal gjennomføres i norsk rett. Etter arbeidsgruppens syn er det derfor av begrenset relevans at forslaget har vært hørt i utrednings- eller behandlingsfasen. Arbeidsgruppen anser at det også er liten grunn til at vilkårene for å unnlate høring i gjennomføringsfasen skal være annerledes for nasjonalt initiert lovgivning enn for lovgivning som gjennomfører EØS-regelverk.

KS støtter arbeidsgruppens vurdering og mener at EØS-saker bør bli lagt ut på høring også i gjennomføringsfasen, særlig hvis det er rom for nasjonale tilpasninger. Kommuner og fylkeskommuner er i mange tilfeller den myndigheten som gjennomfører EØS-regelverk, og vil ofte ha innspill på hvordan det bør gjøres.

KS vil også vise til lovmedvirkningsordningen som er avtalt mellom staten og KS i konsultasjonsordningen. Ordningen omfatter statlig initierte lov- og forskriftsendringer, inkludert rettighetslovgivning, som pålegger kommunesektoren nye eller endrede oppgaver eller plikter. Rutinene for medvirkning fra KS gjelder også når arbeidet med nye lover eller forskrifter har sin bakgrunn i EU/EØS-regelverk. Etter KS syn, innebærer dette også gjennomføringsfasen, før EØS-saken legges ut på høring. Dette er ikke minst aktuelt ettersom regjeringen, i henhold til Hurdalsplattformen, signaliserer at den aktivt vil utnytte handlingsrommet i EØS-regelverket. Gjennom lovmedvirkningen vil KS på vegne av kommunesektoren belyse konsekvensene for det lokale selvstyret av ulike alternativer. Det bør være et særlig ansvar for departementene å melde aktuelle EØS-saker opp som lovmedvirkning.

Kapittel 7: Tiltak for å bedre kvaliteten på gjennomføringsregelverk

Oversettelser

Arbeidsgruppen påpeker at å kunne lese EØS-rett på norsk øker regelverkets legitimitet og tilgjengelighet, og dette igjen bidrar til etterlevelse og styrker reglens effektivitet. Dette er særlig viktig for forordninger, som gjelder som norsk lov eller forskrift gjennom en henvisning. Gode oversettelser er ikke bare av betydning ved anvendelsen av gjennomført EØS-rett, men også i gjennomføringsarbeidet. Arbeidsgruppen anbefaler at utarbeidelse av gode oversettelser bør være en integrert del av gjennomføringsarbeidet og igangsettes med en gang rettsakten er vedtatt i EU.

KS slutter seg til tiltakene som arbeidsgruppen foreslår for å øke tilgjengelighet og legitimitet, som gode norske oversettelser på et tidlig tidspunkt. I tillegg vil KS understreke at norske oversettelser på et tidlig tidspunkt er viktig for demokratisk medvirkning av berørte parter og innbyggerne.

EØS-markører – synliggjøring av EØS-retten i regelverket

Arbeidsgruppen mener at det må synliggjøres bedre hvorvidt norske lov- eller forskriftsbestemmelser gjennomfører EØS-rett, og at lovavdelingen bør vurdere hvordan det kan legges bedre til rette for bruk av EØS-markører.

Etter arbeidsgruppens syn må det være et mål at forholdet mellom norske lov- og forskriftsbestemmelser og EØS-retten synliggjøres så godt som mulig. Arbeidsgruppen anbefaler at det synliggjøres bedre hvorvidt norske lov- eller forskriftsbestemmelser gjennomfører EØS-rett.

KS støtter tiltak som kan bidra til bedre innsikt i EU/EØS-regelverk. Arbeidsgruppens forslag om å synliggjøre forholdet mellom EØS-rett og nasjonalt regelverk ved bruk av EØS-markører er interessant. Dette er et tiltak som vil bidra til innsikt i og forståelse av hvordan EU påvirker Norge gjennom EØS-avtalen. Det vil bidra til bedre rettsforståelse og -anvendelse at det i norske lov- eller forskriftsbestemmelser synliggjøres at de gjennomfører EØS-rett. I tillegg mener KS det også har en demokratisk funksjon at det er tydelig om lov- og forskriftsbestemmelser er initiert nasjonalt eller i EU. Blant annet vil det da blir tydeligere hva som er EU-regler og hva som er nasjonale regler som utfyller og går lengre enn EU-reglene, som offentlig anskaffelsesreglene er eksempel på, slik at eventuell kritikk av reglene eller hvordan de fungerer, rettes til riktig adressat.

Kapittel 8: Forholdet til EØS-retten i nasjonalt initierte regelarbeider

For å sikre tilstrekkelig utredning av om nasjonalt initiert lovgivning er forenlig med EØS-retten, mener arbeidsgruppen at ansvarlig departement bør sikre at EØS-kompetansen er tilstrekkelig. Videre anbefaler arbeidsgruppen at ansvarlig departement setter av nødvendige ressurser til utredningsarbeidet, og at koordineringen og samordningen mellom departementene er tilstrekkelig.

Arbeidsgruppen anbefaler videre at det tas inn en omtale av utredning av EØS-retten ved nasjonalt initiert lovgivning i veilederen til utredningsinstruksen og Lovavdelingens veileder om lovteknikk og lovforberedelse.

Det er vesentlig for kommunene at EØS-rettslige forhold er tilstrekkelig utredet i nasjonalt initierte regelarbeider som berører kommunesektoren. Dette sikrer at regelverk skaper mindre problemer knyttet til tolkningen og gjennomføringen av dette.

KS forventer at disse tiltakene vil bidra til en forbedring av regelkvaliteten og tilgjengeligheten av regelverk som gjennomfører EØS-rett som berører kommunesektoren.

KS viser videre til at arbeidsgruppen har vurdert om det bør stilles krav om at høringsnotater og proposisjoner alltid skal ha et punkt som omtaler forholdet til EØS-retten. Dette vil gjøre det nødvendig for departementet å ta uttrykkelig stilling til om forslaget berører EØS-rettslige forpliktelser.

Arbeidsgruppen konkluderte likevel med at det ikke bør stilles et slikt krav. Begrunnelsen var at det ikke syntes naturlig å kreve omtale av EØS-retten i større grad enn det som gjelder Grunnloven, menneskerettighetene eller andre internasjonale forpliktelser. Samtidig uttrykker arbeidsgruppen at EØS-retten likevel står i en særstilling på grunn av dens omfang og kompleksitet.

Det kan være gode grunner for å innføre et krav om at høringsnotater og proposisjoner skal ha et punkt som omtaler forholdet til EØS-retten. Etter vår vurdering veier det praktiske behovet for en slik regel tungt. EØS-avtalens omfang og kompleksitet, og erfaringer med utilstrekkelig oppmerksomhet om EØS-retten, tilsier etter vårt syn at en slik regel er hensiktsmessig.

Kapittel 9: Praksis fra EU-domstolen og EFTA-domstolen

Arbeidsgruppen har som utgangspunkt vist til at EU-domstolen og EFTA-domstolens rettspraksis er sentral i EØS-retten for deres rettsavklarende og rettsutviklende funksjon. Arbeidsgruppen anbefaler tre tiltak. For det første at departementene gir arbeidet med å vurdere innlegg i og følge opp saker for EFTA-domstolen og EU-domstolen høyere prioritet. For det andre at ansvarlig departement skal gi en begrunnet vurdering av om det bør gis innlegg eller ikke, basert på kriteriene i Utenriksdepartementet av aktuelle saker, for EFTA-domstolen og EU-domstolen. For det tredje at kriterier og ansvar for deltakelse i EFTA-domstolen og EU-domstolen fastsettes i utredningsinstruksen.

Rettsavklarende praksis fra EU-domstolen og EFTA-domstolen kan gjøre det vesentlig enklere å vurdere EØS-rettens krav til nasjonal lovgivning. Det kan også redusere risikoen for tolkningstvil knyttet til gjeldende lover og forskrifter. Dette er også positivt fra kommunenes ståsted for regelverk som berører kommunesektoren.

KS slutter seg til disse anbefalte tiltakene, som vi oppfatter vil styrke Norges involvering i saker for både EU- og EFTA-domstolen. Vi påpeker i tillegg til dette at EFTA-domstolens rettsavklarende bidrag også beror på i hvilken grad nasjonale myndigheter prioriterer å be om tolkningsuttalelse fra EFTA-domstolen i tvistesaker for nasjonale domstoler.

Kapittel 10: EØS-kompetanse i departementene

Arbeidsgruppen anbefaler at EØS-kompetansen i departementene bør styrkes, og at det bør utarbeides digitale EØS-kurs med forskjellige moduler. Undersøkelsen gjort av Oslo Economics påpeker at det kan være manglende kunnskap i statsforvaltningen om kommunesektorens ansvarsområder og i hvilken grad kommunene og fylkeskommunene vil berøres av ulike regelverk. KS vil understreke at departementene må ha tilstrekkelig kunnskap om hvordan EØS-saker berører kommunesektoren. Dersom anbefaling om et digitalt kurs følges opp, ønsker KS at den gjøres tilgjengelig også for lokale og regionale myndigheter, ettersom disse har forpliktelser under EØS-avtalen.

Arbeidsgruppen påpeker at Norge har rett til å sende nasjonale eksperter til EU-institusjonene, og at de rekrutteres fra offentlig forvaltning, oftest fra sentralforvaltningen, men også fra underliggende etater, samt kommuner og fylkeskommuner. KS vil påpeke at i noen tilfeller er stillingene forbeholdt et enkelt departement, samtidig som det kan være godt kvalifiserte søkere i kommunesektoren. Det bør derfor vurderes om alle offentlige ansatte, uansett forvaltningsnivå, i større grad enn i dag, kan bli vurdert som kvalifisert til å søke på nasjonale ekspertstillinger. En slik mulighet vil kunne bidra til at norsk kommunesektor sitt perspektiv kommer sterkere frem i kommisjonens arbeidsgrupper, og samtidig kunne øke EU/EØS-kompetanse i lokalforvaltningen.

Kapittel 12: Departementenes oppfølging av underliggende etater

Arbeidsgruppen anbefaler at DFØ får i oppdrag å utarbeide veiledningstilbud for departementenes oppfølging av EØS-arbeidet i underliggende etater.

I en slik veiledning bør det etter KS' syn fremkomme hva som er lokalforvaltningens ansvar for gjennomføring og oppfølging av EØS-lover og regler.

Helge Eide
Områdedirektør

Frode M. Lindtvedt
Avdelingsdirektør